

אבול קריאות הביניים * הקפאת הליגות לכדורגל * הארכת השרות הצבאי * פירוק הסוכנות היהודית * מי הוא יהודי?

החירום הבריטית, ואף טען כי אין בחוק זה הפליות, מכיון שאפשר להטיל עוצר גם על יהודים וגם על ערבים:
אורי אבנרי: כמה פעמים הוטל מאז קום המדינה עוצר בתל-אביב, וכמה פעמים בסייבה?
יוהר הררי: ... אם שכונת התקווה היא תל-אביב, אז בזמן שהיו תקופות החאראקות, במקום לשלוח רבבות שוטרים, הייתי מכריז עוצר לערב אחד ולערב שני, והכל היה מסתדר. אכן, גישה ליברלית, המלמדת הרכה על הסכנות הכרוכות בקיום תקנות-חירום. מי שמצדיק את הפעלתן כלפי ערבים, סופו להצדיקה גם כלפי עיברים. מי שמוכן להפלות ערבים, סופו להפלות גם את עדות-המיעור.
 שלמה לורנץ, איש אגודת-ישראל, ביכה את ביטול מנגנון המימשל הצבאי. כאן ממש נתבקשה קריאת-ביניים:
שלמה לורנץ: ... פלא הדבר, האם המצב הבטחוני האובייקטיבי שופר מאז שנת 1962, כשאו הסבירו לנו שר-הבטחון וכל האחראים לבטחון שהמימשל הוא עניין בטחוני ממדרגה ראשונה?
אורי אבנרי: איך הסבירו לכם? בעזרת רשיון של בנק?

אין ספק שחבר-הכנסת משה ארם (אחדות העבודה) ביטא דעת רבים בכנסת כאשר אמר ברוגזה, בסוף דבריו על המימשל הצבאי:
משה ארם: לחבר הכנסת אבנרי: ... בנוסח של פיוט העלה כאן תיאור מזווע בטרילופו ובעקמומיותו... זוהי תמונת האמת? כיצד אפשר להתעלם או להעלים את ההישגים של הישוב הערבי ברמת חייו?...
אורי אבנרי: נושא הדיון היום הוא: המימשל הצבאי.
משה ארם: חבר-הכנסת אבנרי, אל תקפוץ כל פעם! אתה הופך ממש לאותו הצעצוע הרוטי הנקרא „ואנקה סטאנקה“, כל פעם אתה קם, עומד, יושב. שב! כיצד אפשר להתעלם מן ההישגים של הישוב הערבי ברמת-חייו — גם בחינוך, גם בבריאות... אילו הייתי ילד מבית-הספר, הייתי עונה לך, חבר-הכנסת אורי אבנרי, בנוסח תמים מאוד: התבייש לך! לא רק לארם בלבד הזכרנו, באותו יום, את הצעצוע הי קרוי בעברית נחום תקום. כי באותו יום מילאנו את אחד התפקידים העיקריים שקיבלנו על עצמנו לפני שנה ושבע, ביום הבחירות: ללחום לביטול ההפליה הלאומית ולהבטחת שריון גמור בין אזרחי ישראל, עיברים וערבים.
 בדיון על המימשל הצבאי לא יכולנו להסתפק בהשמעת נאומנו הקצר והקצוב, בעשר הדקות שהועמדו לרשותנו (ראו מיטגרת). כי מלבד הקומניסטים, שאת דבריהם בי עניינים כאלה מבטלים כלאחר יד, היינו הקול היחיד בי כנסת שיכול היה לשבור את האידיולוגיה הגמורה ששררה מחרת ועד מפנים, לחשוף את האמת, להשמיע את מחאת שוחרר-השריון בארץ.
 לצורך זה ניצלנו כל הזדמנות כדי לעלות על הדוכן (ארי) בע פעמים באותו יום בלבד, שבע פעמים במשך השבוע — שיאה-השיאים שלנו עד כה). לצורך זה ניהלנו רושיח רצוף עם רוב הנואמים, בצורת עשרות קריאות-ביניים. קריאות אלה הן שהרגינו את ארם ושתי.

משה ארם

האירוניה של משה דיין

קריאת-הביניים אינה באה לקנטר או להרגיז. היא באה לגלות, בכמה מילים, את נקודת-התורפה של נואם (ומפלגתו), לחשוף צד נסתר של הבעיה, להכריח נואם להגיב דבר שאינו רוצה להגיב.

„אינך שווה שתפתח את פיך!“

חבר-הכנסת כ"ץ הוא דמות מיוחדת במינה בכנסת: הוא מדבר על כל דבר בלי שום הכנה מוקדמת, כשכל נושא מוביל, איכשהו, לענייני שאבעס ובחוריי-שיבות. בדברו על המימשל הצבאי הוכיח חיש מהר שאין לו המושג הקלוש ביותר על הנושא. היה זה גיבוב מליצות — ולא היה עולה על דעתי להגיב או להתערב, לולא אמר כ"ץ דברים שאי-אפשר היה לעבור עליהם בשתיקה:
יעקוב כ"ץ: לא אתפלא על חבר-הכנסת אורי אבנרי, שעוד בטרם עלתו על במה זו, בעתונות ובכל האסיפות, הוא מזעיק ומרעיש עולמות. לפני עיניו לא עמדו אף פעם בעיות בטחון...
אורי אבנרי: איזו חוצפה יש לך לדבר על בטחון? הבחורים שלך משתמטים מצה"ל!
יעקוב כ"ץ: אני פוסל אותך...
אורי אבנרי: איזו חוצפה יש לך לדבר על בטחון? אני הייתי חייל קרבי, והבחורים שלך לא משרתים בצה"ל!

ואאננקה סטאנקה

יעקוב כ"ץ: גם אני הייתי חייל, אני מוכן להביא את הפנקס שלי.
היו"ר ישראל ישעיהו: אני מבקש להפסיק את חילופי-הדברים.
יעקוב כ"ץ: חבר-הכנסת אורי אבנרי, אתה יודע איפה מקומי!
היו"ר ישראל ישעיהו: חבר הכנסת אבנרי, ביחסים שבין חברי-הכנסת עוד לא נשמע כדבר הזה, ואני מבקש ממך לקחת את המלה „חוצפה“ בחזרה.
אורי אבנרי: אדוני היושב-ראש — — —
היו"ר ישראל ישעיהו: שמעתי את הנואם, לא היה שום יסוד לקפוץ ולומר לנואם „חוצפה“. לא מקובל דבר כזה בכנסת.

אורי אבנרי: כבוד היושב-ראש, לומר לחבר כנסת שהוא אדיש לבטחון המדינה, או שבטחון המדינה לא אכפת לו — זוהי חוצפה. ולומר כך לחבר כנסת שהוא, במיקרה, חייל קרבי ופצוע-מלחמה — זוהי חוצפה גדולה שבעתיים.
יעקוב גולן (ליברל עצמאי): כל דברך הם חוצפה!
היו"ר ישראל ישעיהו: חבר הכנסת אבנרי, הצעתי לך לקחת את המלה „חוצפה“ בחזרה. יש ויכוח. נאמת. נואם עכשיו חבר-הכנסת כ"ץ, תהיה לך עוד איזו הזדמנות, אולי, להגיב מה שאתה רוצה להגיב. להגיב לחבר-כנסת נואם „חוצפה“ — זה לא חברי, ולא מנימוסי הכנסת.

תופיק טובי (רקיה): אבל להגיב לחבר-כנסת שאינו נואם „חוצפה“, זה מותר?
היו"ר ישראל ישעיהו: מחוץ לכנסת — אין זה נוגע לי.

יעקוב כ"ץ

תופיק טובי: לא, בתוך הכנסת.
אורי אבנרי: אני מוכן לחזר על המלה „חוצפה“ ואני קורא לנואם לקחת בחזרה מה שאמר עלי ביחס לבטחון.
יעקוב כ"ץ: לא אמרתי שום דבר שאינני יכול לחזור עליו, אני חוזר ואומר ששאלת הבטחון כלל אינה עומדת נגד עיני חבר-הכנסת אבנרי, לאור כל מה שהשמיע, כתב ועשה מאז השתחרר מהצבא. והעבר הזה של היותו חייל איננו מכפר על כל הדברים שאמר בכל עת, שהם סכנה למדינה.
אורי אבנרי: אני נאלץ לחזור על המלה „חוצפה“.
יעקוב כ"ץ: אני חוזר, אפוא, וגומר את דברי — — —
אורי אבנרי: שלח את בחורי-הישיבה שלך לגבול!
יעקוב כ"ץ: בחורי-הישיבה — אינך שווה שתפתח את פיך ותזכיר את שמם!
היו"ר ישראל ישעיהו: חבר הכנסת כ"ץ, איננו מדברים על שוים; הכל שוים.

כן, למשל, כאשר שיבח יצחק רפאל (מפד"ל) את החלטת הממשלה לבטל את מנגנון המימשל הצבאי, בטענה כי המימשל גרם להשמצת שם המדינה:
יצחק רפאל: ... עצם קיומו של המימשל הצבאי היווה כתם על שלטון דמוקרטי, והוא נוצל בידי אויבינו להסתה נגדנו, הן בקרב האוכלוסיה הערבית בקרבנו והן בחוץ-לארץ. הוא שימש נושא להשמצת שם מדינת ישראל ברחבי תבל...
אורי אבנרי: אם כך, למה הצבעת בעדו פעם אחרי פעם? מה הסעם לבוא בדברים כאלה היום, אחרי שהצבעת בעד המימשל הצבאי שמונה-עשרה שנה?
 משה דיין אמר, כמונו, כי העברת סמכויות המימשל ממנגנון צבאי למנגנון אזרחי לא ישנה שום דבר. כשאבן הדבר מפי רמטכ"ל-לשעבר, שהיה ממונה גם על המימשל הצבאי, יש לך שמעויות חשובה. הוא עזר לנו לקרוע את המסווה מעל פני מפנים, שניסתה להציג שינוי טכני זה כשינוי מהותי. הדגשנו זאת בקריאת-ביניים:

משה דיין: השינוי שהממשלה הודיעה אודותיו היום הוא שינוי מנגנוני. לפי השינוי הזה, המנגנון הצבאי יזמר ויוחלף במנגנון משטרתי, שיהיה מופקד על הגשמת אותו חוק עצמו וממש.

אורי אבנרי: נכון מאד!
משה דיין: תודה.
 שיטתו של דיין, לענות באירוניה על טענות רציניות, נמשכה גם לאחר מכן:
משה דיין: חוק זה (תקנות החירום הבריטיות) צריך לשמש כאמצעי מרתיע, כדי שיוכל לפעול במלוא האפקט שלו...
אורי אבנרי: חוק זה יוצר את האווירה העוזרת לחבלנים מעבר-לגבול למצוא משתפי-פנולה בישראל!

משה דיין: אף פעם לא חשבתי שיש בינינו תמימות-ידעים שלמה, חבר-הכנסת אבנרי, דומני שדושיח קצרצר זה, בשני משפטים, מגלם את כל הייחוס בין הבטחוניזם ובינינו על הדמוקרטיה, הבטחון וחוקי-החירום.

„חוצפה! שתוק! שקר וכזב!“

נואם מומעם מפ"ם הופיע, כמוכן, נציגה הערבי — עבד-אל-עזיז אל-יועבי, הוא נועד לספק אליבי למפ"ם. כשעה שמפ"ם עצמה סיפקה אליבי לממשלה. ניסיתי להבהיר זאת בשתיים-שלוש קריאות:
עבד-אל-עזיז זועבי: תבענו את ביטול המימשל הצבאי, ונאבקנו למען ביטולו, כי ראינו בו מכשיר המתערב בחייהם הפרטיים של אזרחים ערביים, ודווקא בעניינים שלא נוגעים לבטחון...
אורי אבנרי: עכשיו שמעתי מפי פרשן מוסמך, משה דיין, שלא חל שום שינוי!
ראובן ארזי (מפ"ם): אתה מסתמך על משה דיין?
אורי אבנרי: בעניין זה, כך, כאן הוא מוסמך. אין שום הקלות. ואחרי שזועבי נתן רשימה ארוכה של כל מעשיו הרעים של המימשל הצבאי:
אורי אבנרי: וכל זה בוטל?
זועבי: השתנה!
 כשהפגין יוהר הררי את גישתו הליברלית-העצמאית עליי הצדקת המימשל הצבאי ותקנות-

„בימי קרב ואימה“

תייחפנו לתקרית זו בחומרה כה רבה, עד כי ביקשנו רשות, לפני נעילת ה הישיבה, למסור „הודעה אישית“. היא נשמעה באווירה מתוחה ונרגזת, עד כדי כך